

Nazwy naszych miejscowości

Wpisany przez Administrator

poniedziałek, 28 maja 2007 10:28 - Poprawiony czwartek, 31 maja 2007 08:43

Miasto **Kłodawa** położone jest nad rzeką Rgilewką, dopływem Warty. O starożytności osady „świadczą źródła historyczne (najstarszy znany zapis z r. 1193 - Clodawa). Żywa od wieków tradycja czyni miejscowość jeszcze starszą. Według tej tradycji książę Władysław Herman ufundował tu w r. 1065 kościół pod wezwaniem św. Idziego. Ślady osadnictwa w Kłodawie sięgają okresu kultury łużyckiej (1400 - 300 p.n.e.), o czym świadczą znaleziska archeologiczne. Kłodawa pochodzi od wyrazu kłoda (pień ściętego drzewa) i jest nazwą kulturową. Położenie nadrzeczne upoważnia do twierdzenia, że tu rozpoczął się spław drzewa budulcowego. Może powstaniu nazwy towarzyszyła jakaś inna okoliczność (np. obróbka pni), jednak i w tym wypadku jej związek ze spławem drzewa wydaje się oczywisty. Starożytność osiedleńcza miejsca stwarza też podstawę do przypuszczeń, że mógł tu stać w odległych czasach gród. Nazwa Kłodawa, której podstawą jest wyraz kłoda, oznaczałaby wówczas gród otoczony palisadą.

Kęcerzyn (dawniej Kęcerzyno, o czym świadczą zapisy źródłowe: Canczerzino. Kenczerzino) jest nazwą dzierżawczą z przyrostkiem **-yn** od staropolskiej nazwy osobowej Kęcerza (pierwotnie wieś była własnością Kęcerzy).

Janczewy (forma liczby mnogiej) - nazwa dzierżawcza z przyrostkiem **-ewy** od imienia Jancz lub Jancy (pochodne od Jana).

Dzióbin - nazwa dzierżawcza z przyrostkiem **-in** od przezwiska Dziób (por. dziób, dziobać).

Korzecznik - jest to nazwa kulturowa. Wieś przybrała nazwę od znajdującego się na jej terenie młyna wodnego (korzecznik - młyn wodny). Nie używany już dziś wyraz korzec stanowił określenie miary zboża, a także oznaczał skrzynię na obwodzie koła młyńskiego, na które z góry spadała woda. Stosowano zamiennie terminy: młyn korzeczny i korzecznik.

Korzecznik Rgilewski - nazwa części wsi Korzecznik. Człon odróżniający (Rgilewski) jest pochodzenia odmiejscowego (od wsi Rgilew).

Rysiny (w przeszłości też Rysino) - nazwa dwuznaczna: może mieć znaczenie dzierżawcze z przyrostkiem **-lny** (od przezwiska Ryś) lub topograficzne. W drugim wypadku wieś byłaby znana z tego, że pobliskie lasy zamieszkiwały rysie (ryś - dzikie zwierzę z rodziny kotów).

Zbójno - nazwa oznacza miejsce, gdzie dawniej młócono cepami zboże (na folwarku pańszczyźnianym): Nazwa może mieć charakter kulturowy, jej znaczenie wiązałoby się ze specjalnie przygotowanym, ubitym miejscem do młócki (por. boisko, klepisko itp.) lub topograficzny - chodziłoby o miejsce o twardym gruncie, nadającym się do wyżej wymienionych czynności-gospodarskich.:

Dębina - nazwa topograficzna od wyrazu dębina (- lasek dębowy). Wieś powstała na miejscu wyciętego lasu.

Bakun - część wsi Dębina. Jest to nazwa dzierżawcza od staropolskiej nazwy osobowej Bakon (od staropolskiego wyrazu bakać - łąjąc, krzyczeć).

Nazwy naszych miejscowości

Wpisany przez Administrator

poniedziałek, 28 maja 2007 10:28 - Poprawiony czwartek, 31 maja 2007 08:43

Kobylata (dawniej kobylajata) - nazwa kulturowa. Jej etymologię wyjaśnia forma pierwotna, która ma postać zrostu (wyrazu złożonego): Kobyła (przymiotnik) plus jata (rzeczownik). Wyraz jata w dawnej polszczyźnie oznaczał szopę, szałas, także prymitywną chatę. Należy rozumieć, że w tym wypadku wyraz ma znaczenie stajni dla kobył. Związek nazwy z hodowlą koni (klaczy) jest dość czytelny.

Mniszek (część wsi Kobylata) - nazwa dzierżawcza od staropolskiej nazwy osobowej Mniszek (skrót imienia Mniśław).
Józef Chojnacki

Leszcze (zapisy źródłowe: Lescze, Lieszcze) - możliwość różnej motywacji znaczeniowej:

1. nazwa topograficzna od wyrazu leszcz (gatunek ryby, łac. Abramis brama); przepływająca obok wsi rzeczka mogła obfitować w leszcze;

2. nazwa rodowa od staropolskiej nazwy osobowej Leszcz (najdawniejsi mieszkańcy wsi byliby członkami jednego rodu i określano by ich wspólnym przezwiskiem - Leszcze).

Leszcze Częściowe i Leszcze Holendry - nazwy dwóch części wsi Janczewy. Człony Częściowe i Holendry mają znaczenie odróżniające. Leszcze Holendry pierwotnie zasiedlone były przez Holendrów lub przez chłopów polskich, stosujących nowe metody gospodarki rolno-hodowlanej.

Puławy - część wsi Leszcze. Etymologia nazwy nie jest jednoznaczna (por. hasło Puławy w „Słowniku etymologicznym miast i gmin PRL” S. Rosponda). Podstawę nazwy może stanowić ława (bród, płytkie przejście przez rzekę). Częstkę pu- można traktować jako dawny, zawarty w nazwie przedrostek po-, który oznaczał przy- (ewolucja o w u, która dokonała się w przedrostku, jest możliwa w języku polskim pod wpływem poprzedzającej spółgłoski ł). Zatem nazwa Puławy oznaczałaby przy brodzie, przy przejściu przez rzekę lub przy kładce przez strumyk, potok, bagno.

Odolanowizna - część wsi Leszcze. Nazwa ma znaczenie dzierżawcze i pochodzi od staropolskiej nazwy osobowej Odolan (przyrostek -ow plus -izna).

Okoleniec (zapisy źródłowe: Ocolino, Okolino, Okolyeniecz, Okolyniecz, Okolienecz) - nazwa kulturowa z przyrostkiem -eniec od staropolskiego wyrazu okole lub okoł (okrąg, obwód, też łąka, pastwisko). Obszar obecnej wsi musiał być w dawnych czasach miejscem wypasu bydła, owiec, koni. Por. znaczenie dziś funkcjonującego wyrazu okólnik (ogrodzona część pastwiska lub podwórza z przeznaczeniem dla bydła lub innych zwierząt domowych).

Bierzwienna Długa (zapisy źródłowe: Byrwenna, Birzwenna, Byerzwyenna), Bierzwienna Krótka. Bierzwienna Długa Kolonia (trzy wsie). Człony nazw Długa i Krótka mają znaczenie odróżniające przeciwstawne. Kolonia - to kilka gospodarstw znajdujących się z dala od wsi. Wyodrębnione osady, zwane koloniami, powstawały najczęściej na skutek parcelacji majątków ziemskich. Nazwa Bierzwienna wywodzi się od staropolskiego wyrazu birwno lub bierwno (pień drzewa, belka). Staropolska forma birwno przeszła w birzwno, a następnie w bierzwno (podobne przekształcenie fonetyczne przeszedł np. wyraz wierzba, który w języku staropolskim

Nazwy naszych miejscowości

Wpisany przez Administrator

poniedziałek, 28 maja 2007 10:28 - Poprawiony czwartek, 31 maja 2007 08:43

miał postać wirzba). Współczesne słowniki języka polskiego odnotowują wyraz bier-wiono w znaczeniu pień drzewa oczyszczony z gałęzi, belka, kłoda. Nazwa Bierzwienna ma formę przymiotnika z przyrostkiem -na. Teren omawianej wsi oraz okolice musiały być w odległych czasach pokryte lasami. Istnieje prawdopodobieństwo powiązania gospodarczego powstałej wśród lasów osady Bierzwienna z odległą o 5 km Kłodawą. W okolicach Bierzwienny pozyskiwano drzewo budulcowe, które transportowano do Kłodawy, gdzie je wiązano i przygotowywano do spławu rzeką Rgilewką.

Łączówka (część wsi Bierzwienna Długa Kolonia) - nazwa topograficzna z przyrostkiem -ówka od wyrazu łąka. Nazwa określa położenie tej części wsi (osiedle łąkowe).

Marynki - od imienia Marynka (zdrobnienie od Maria). Forma wskazuje, że jest to nazwa rodowa.

Luboniek - nazwa dzierżawcza z przyrostkiem -ek od staropolskiej nazwy osobowej Lubon (Luboń).

Na podstawie artykułu z Gazety Kolskiej
autorstwa: Józefa Chojnackiego
17 V 1992